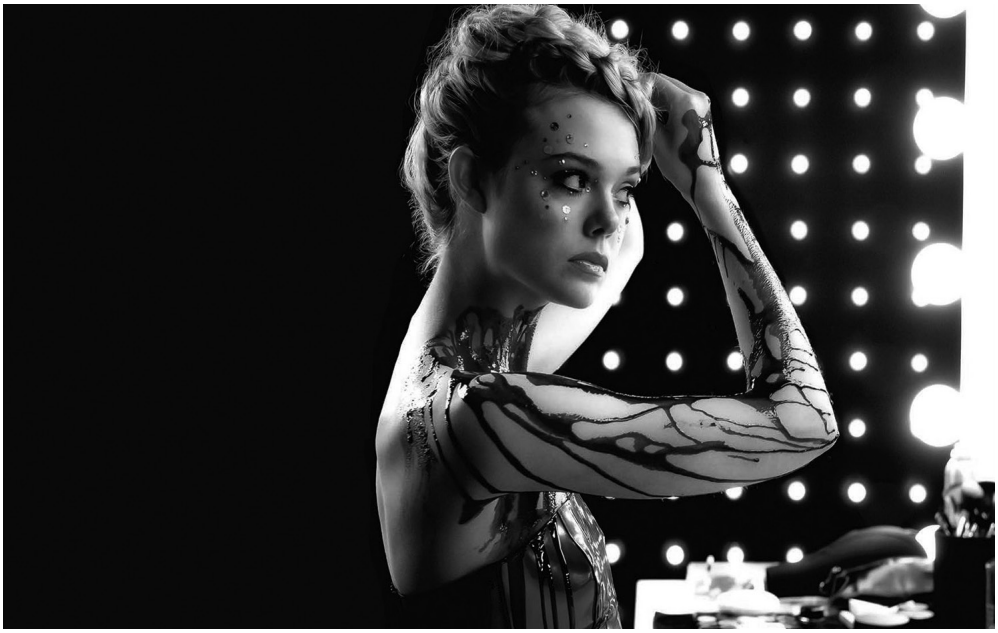

Neon démon

The Neon Demon – amerikai-dán, 2016. Rendezte: **Nicolas Winding Refn**. Írta: **Mary Laws**, **Polly Stenham** és **Nicolas Winding Refn**. Kép: **Natasha Braier**. Zene: **Cliff Martinez**. Szereplők: **Elle Fanning** (Jesse), **Keanu Reeves** (Hank), **Christina Hendricks** (Jan), **Jena Malone** (Ruby), **Abbey Lee (Sarah). Gyártó: Bold Films / Space Rocket Nation / Vendian**. Forgalmazó: **Vertigo Média Kft**. *Feliratos*. 110 perc.

Nem kevesebbel, mint a látható határaival kísérletezik Refn, mikor a reklámfotók és kifutók reflektorfényében élő modellek világát teszi meg legújabb filmjének témájává. A műfaj kliséinek megfelelően nagyon fiatal, ártatlan és szűz(ies) vidéki lány érkezik a Los Angeles-i divatvilágba, ahol az egyik legkompetitívebb üzletág kíméletlen szereplői közt kell megállnia a helyét. Ami a dán film amerikanizálódott fenegyerekét leginkább érdekli, hogy ebben a környezetben a megszokottól eltérő viszonyban van a siker és a profizmus: a filmben feltűnő divatguruk Jesse-ben nem a remekül kivitelezett mozgást, a tökéletesre sebészkedett testet értékelik, hanem a természetes szépséget keresik, vagyis pont azt, amiért tenni nem lehet semmit.

„A szépség nem minden. A szépség az egyetlen dolog" – hangzik az egyik szereplő szájából a mottónak is beillő *bonmot*, ami jelzi, hogy a *Neon démon* középpontjában nem a hősnő története, nem a személyiség, hanem maga a kép áll. A képmás, a felszín maga az identitás ebben a világban, ahol a modellnek mint önálló egyéniséggel rendelkező lénynek fel kell oldódnia minden egyes „szerepben", minden kollekcióban, és minden sminkben. A jungiánus és freudi pszichoanalízis fogalmait és szimbólumait egyre gyakrabban használó Refn ezúttal Lacan tükörmetaforájával játszik, amelynek egyik legfontosabb vonatkozása, hogy a gyermeki fejlődés során az én kialakulásának egyik legfontosabb állomása a tükörkép felismerésén keresztül valósul meg. Lacan azt állítja, hogy a tükörstádium azért kulcsfontosságú, mert a gyermek ekkor saját, oly sok mindenre még alkalmatlan, ügyetlen testét a korábban véltnél tökéletesebbnek tűnő képben ismeri fel újra. Refn szerint találkozásunk a modellek révén a médiában megteremtett idealizált emberképpel ugyanezt a hatásmechanizmust lovagolja meg. Végül, ahogy haladunk előre a történetben, és ahogy felszín és belső tartalom egyre elválaszthatatlanabbá válik, úgy mosódik össze a valóság és a (rém)álom szintje is a filmben. Refn legújabb mozijában a mitizáló pszichologizálás keveredik a kortárs divatvilág Bret Easton Ellis írásaiból ismerős véres és vérfagyasztó felmutatásával.

GYENGE ZSOLT

Az én csontsovány nővérem

Min lilla syster – svéd, 2015. Rendezte és írta: **Sanna Lenken**. Kép: **Moritz Schultheis**. Zene: **Jutbring Per Störby**. Szereplők: **Rebecka Josephson** (Stella), **Amy Diamond** (Katja), **Henrik Norlén** (Lasse), **Annika Hallin** (Karin), **Maxim Mehmet** (Jacob). Gyártó: **Film Vast / Tangy / Fortune Cookie Filmproduktion**. Forgalmazó: **Vertigo Média Kft**. *Feliratos*. 95 perc.

Az anorexia és bulimia nem tartozik az agyontárgyalt filmtémákhoz, és csak részben azért, mert maga a jelenség is viszonylag új. Nyomósabb ok talán, hogy a közvélemény máig úri passzióként, a felsőbb osztályok és a celebritások hóbortjaként tekint rá, így azonosulási pontokat is nehezebb találni. A betegség valójában már rég „leszivárgott", köszönhetően többek közt a média közvetítő szerepének, ráadásul – a szenvedélybetegségekhez hasonlóan – itt sem csak az érintetteknek kell válogatott kínokat kiállniuk, de a hozzátartozóknak is.

Malgorzata Szumowska legutóbbi filmje is ezt az aspektust emeli ki: a *Test* jórészt nem is az anyja elvesztése miatt koplaló, szuicid kamaszlány, hanem a tehetetlen apa, illetve az unortodox módszereket használó pszichiáter szemszögéből láttatja a történetet. Ahogy a címe is jelzi, *Az én csontsovány nővérem* is ugyanezen kotta nyomán készült, de a lengyel rendezővel ellentétben az elsőfilmes svéd Sanna Lenken nem tesz engedményeket: kamerája végig a húgot, Stellát követi, aki

kénytelen passzívan végignézni műkorcsolyázó nővére önpusztítását.

Az író-rendező tankönyvi módon veszi lajstromba a betegség tüneteit, kezdve a baljós előjelektől az önbecsapás fázisán át a valóságkép teljes eltorzulásig, és kérdéseket tesz fel többek közt a szülői és a társadalmi felelősségről. Akár felvilágosító célú, oktatási segédanyagnak is kiváló lenne, mégis több filmre adaptált *Családi kör*-epizódnál, a kliséket ledobó karakterek, a színészi játék minősége – a Stellát alakító Rebecka Josephson külön megemlítendő –, és a testvéri szeretet komplex bemutatása kiemeli az elrettentésre törekvő tanmesék közül.

Az én csontsovány nővérem emellett nem csak problémafilmként, de *coming of age* történetként is hibátlanul működik – miközben nővérét, korábbi példaképét próbálja megmenteni, Stella maga is elkezd felnőtté válni. Lenken talán legnagyobb dramaturgiai leleménye, hogy a tökéletes alakú testvéréhez képest valóban túlsúlyos kislány – a nézői elvárásokra rácáfolva –, nem lesz maga is testképzavaros. Az önazonosság, a belső harmónia nem a külső függvénye – ezt a banális gondolatot illusztrálja a film, hitelesen és érzékenyen.

BASKI SÁNDOR

A hegedűtanár

Tudo que aprendemos juntos – brazil, 2015. Rendezte: **Sérgio Machado**. Írta: **Antonio Ermirio de Moraes** darabjából **Marta Nehrig**, **Marcelo Gomes** és **Sérgio Machado**. Kép: **Marcelo Durst**. Zene: **Felipe de Souza**. Szereplők: **Lázaro Ramos** (Laerte), Kaique Jesus (Samuel), **Elzio Vieira** (VR), **Sandra Corveloni** (Alzira). Gyártó: **Gullane Filmes**. Forgalmazó: **Mozinet Kft**. *Feliratos*. 112 perc.

Háromféle hozzáállás létezik a brazil nyomornegyedekkel kapcsolatban. Az egyik a romantikus: hol máshol születnének katarzissal szolgáló történetek, ha nem ezekben a városrészekben? A másik a racionális: komplex társadalmi és szociális problémák testesülnek meg egy-egy lakónegyedben. A harmadik pedig azt mondja: ha erre jársz, neked nem kedves a saját életed, inkább maradj távol.

A hegedűtanár voltaképpen az az állatorvosi ló, amelyiken mindegyik attitűd tetten érhető. A középpontban São Paulo Heliópolis nevű *favelá*ja áll. Az elnevezés csalóka fény, ez a város egyik legdurvább nyomornegyede, a napsugár csak tétova bizonytalansággal jut el az ott élőkhöz. A helyi iskolába járó gyerekeknek az jelenthet felemelkedést, ha az igényeikhez alkalmazkodó és az életükbe jól illeszkedő tehetségfejlesztő programmal találkoznak. És van egy fickó, aki vidékről, lentről jött (Brazíliában ez nem kétórás vonatozást, hanem egy szakadék két peremét jelenti), a szüleinek akar elsősorban bizonyítani, hogy profi zenekarban fog dolgozni elsőhegedűsként. Addig is hazudnia kell a főbérlőnek az anyagi helyzetéről, mivel São Paulo drága város. Nehéz ott megkapaszkodni. Ő lesz – kezdetben kényszerűségből – a tanár a gyerekek mellett.

Ami a két mesét egybegyúrja, az egy valóban létező közösség története. A São Paulo-i OSESP Orchestra a zene erejével integrálja a szegregációban, önként vállalt vagy kényszerű leszakadásban élő résztvevőit. Mindenki tanul. Egymástól. Nem feltétlenül a violinkulcs megrajzolását, vagy a helyes hangszertartást, hanem az egymásért való felelősség vállalását, mert ebből indul ki minden jó dolog, ha emberekről van szó. Sérgio Machado filmje ugyan a katarzis felé csábuló módon, de azt mondja: nem halsz bele, ha a szegénység, a veszőben lévő tehetséges fiatalok felé fordítod a fejed, és cserébe feladsz valamit. Mert a végén azt a valamit úgy is megnyered. Pont azáltal, hogy készek bizonyultál a felelősségvállalásra. Machado munkája nyilvánvalóan egyszerűsítő és túlzottan optimista, ellenben magában rejti azt a fájdalmat, amiről megkerülhetetlenül beszélni kell.

FORGÁCS NÓRA KINGA

Emlékezz!

Remember – kanadai-német, 2015. Rendezte: **Atom Egoyan**. Írta: **Benjamin August**. Kép: **Paul Sarossy**. Zene: **Mychael Danna**. Szereplők: **Christopher Plummer** (Guttman), **Martin Landau** (Max), **Dean Norris** (John), **Jürgen Prochnow** (Rudy), **Kim Roberts** (Paula). Gyártó: **Serendipity Point Films / Egoli Tossell Film**. Forgalmazó: **ADS Service**. *Feliratos*. 94 perc.

Az álnéven bujkáló náci háborús bűnös utáni kutatás lerágott csontja adja a thrillermotort az első forgatókönyvét jegyző Benjamin August munkájához, amely egyben a nagyobb múltú, mint jelenű kanadai kultuszrendező, Atom Egoyan legújabb alkotása. Azonban ha ki akarunk emelni valakit az alkotók közül, érdemesebb a főszerepet alakító Christopher Plummert említeni, aki nyolcvanadik évén jócskán túl is hallatlanul aktív időszakát éli pályájának, ezúttal pedig különösen figyelemre méltó, ahogy egymaga viszi el vállán a filmet – noha színésztársai közt is kiválóságok sora (Martin Landau, Bruno Ganz,

Jürgen Prochnow) bukkan fel. A színész egy amerikai idősek otthonának súlyos öregkori dementiában szenvedő lakóját, a 90 éves Zev Guttmant alakítja, aki erejét és képességeit azok végső határáig igénybe vevő feladatra vállalkozik. Lakótársa, az auschwitzi haláltábort hozzá hasonlóan túlélő Max levélben megírt utasításait követve elindul felkutatni azt az SS-tisztet, aki felelős családjaik meggyilkolásáért, hogy az igazságszolgáltatást a maga kezébe véve megölje. Fő akadály, hogy az adott néven négy különböző ember él Észak-Amerikában, őket sorban felkeresve kell Zevnek azonosítania a bűnöst.

Plummer alakításában megrozzant fizikai és mentális egészségű hőse elpusztíthatatlan életerővel halad az útján – a *Mementó*t idéző módon a megbízólevelet újra és újra elővéve kell, hogy emlékeztesse magát, ki ő és milyen cél vezérli – egészen a sokkoló fordulatra kihegyezett befejezésig. Noha a nagy csavar hihetősége kérdéses, éppúgy része a film műfaji eszköztárának, mint például a *Totál szívás*ból ismert Dean Norris nácihorror jelenete. A filmet inkább az teszi emlékezetessé, ahogy témáját kezeli, az öregkorral járó korlátok legyőzését. Plummer a nyugdíjas akcióhősök új típusát alkotta meg (referenciapont lehet a másik önbíráskodó aggastyán, Michael Caine *Harry Brown*ja), aki csetlés-botlásával nem sajnálatunkat ébreszti fel, hanem olyan igazi izgalmakkal ajándékoz meg, amiért érdemes megnézni egy filmet.

NEVELŐS ZOLTÁN

Életem nagy szerelme

Un homme à la hauteur – francia, 2016. Rendezte: **Laurent Tirard**. Írta: **Marcos Carnevale** művéből **Grégoire Vigneron és Laurent Tirard. Kép: Jérome Alméras**. Zene: **Eric Neveux**. Szereplők: **Jean Dujardin** (Alexandre), **Virginie Efira** (Diane), **Cédric Kahn** (Bruno), **César Domboy** (Benji). Gyártó: **Gaumont / M6 Films / VVZ Productions**. Forgalmazó: **Big Bang Média**. *Szinkronizált.* 98 perc.

Laurent Tirard képregényadaptációi után (*Asterix és Obelix, A kis Nicolas*), idén egy sem itthon, sem Franciaországban be nem mutatott romantikus komédia, az argentin Marcos Carnevale rendezte *Corazón de León* (2013) remake-jével rukkolt elő. A szép, negyvenes ügyvédnő, Diane elhagyja a telefonját egy bárban – egy nagy veszekedés után ex-férjével. A szerencsés megtaláló, egy duruzsoló hangú férfi, még aznap este fölhívja otthoni számán, és elmeséli, hogy csak azért nem szaladt utána az asztalon felejtett mobillal, mert így másnap találkozhatnak.

Aztán a randin Diane megrökönyödve látja, hogy a sármos Alexandre bizony 35 centivel alacsonyabb nála!

A francia cím a fizikai és emberi nagyság szembeállításával játszik, a magyar pedig a nagy szerelem – alacsony szerető kettősével. A kissé agresszív és tisztességtelen volt férjjel szemben Diane egy odaadó, türelmes, szellemes és gazdag férfival került össze. A történet nem rejteget meglepetéseket, a szokásos sémát követi: szeretik egymást, küzdenek a környezet előítéleteivel és a nem kívánatos harmadikkal, összevesznek és így tovább. Mindezt gyenge gegek tűzdelik, mint az Alexandre-ot mindig fölborító kutya, vagy az intrikus titkárnő korlátolt és rosszindulatú megjegyzései – aki idétlenségével legalább visz valami színt a langymeleg szerelmi történetbe. Az eredmény nem csak túl egyszerű, de láthatólag azok ügyét sem mozdítja elő, akiket támogatna: ahogy az argentin eredeti férfiszínészét is, Dujardint is trükkökkel kicsinyítették le egy kevésbé ismert, de valóban mélynövésű színész bevetése helyett.

Tényleg csak arra szolgál az egész film, hogy a moziba betévedő nézőt elandalítsa a magassarkús-koktélruhás jómódú ügyvédnők és befutott építészek szerelmével? És vajon mi történt volna, ha mégsem gazdag a kicsi ember? Hogy lett volna belőle vígjáték? Ejtőernyőzés helyett mivel csábította volna el Diane-t, és az ügyvédnő ránézett volna-e egyáltalán?

SZATMÁRI ZSÓFIA

Alice Tükörországban

Alice in Wonderland: Through the Looking Glass – amerikai, 2016. Rendezte: **James Bobin**. Írta: **Linda Woolverton**. Kép: **Stuart Dryburgh**. Zene: **Danny Elfman**. Szereplők: **Mia Wasikowska** (Alice), **Johnny Depp** (Kalapos), **Sacha Baron Cohen** (Idő), **Helena Bonham Carter** (Vörös Királynő). Gyártó: **Walt Disney Pictures**. Forgalmazó: **Fórum Hungary**. *Szinkronizált.* 113 perc.

„Ki gondolta volna még nemrég, hogy a trükk a fantasztikum ellenségévé válhat?" – ezt a kérdést Király Jenő a mára remélhetőleg elfeledett Sommers-féle *Múmia* kapcsán tette fel, s most az *Alice Tükörországban* apropóján lehet elgondolkodni rajta. Hat éve a Tim Burton által jegyzett, de a Disney Stúdiónál készült *Alice Csodaországban*-változat a rendező és a Lewis Carroll-mesekönyvek igazi rajongóit egyaránt elkeseríthette, a tiritarka sárkányölős fantasy ugyanis alulteljesített a burtoni ihlet felmutatása és a carrolli bájos nonszensz megőrzése terén – csak hát a kolosszális bevételek egyenes utat jelentettek a folytatáshoz.

Noha maga Lewis Caroll is továbbszőtte kis hősnője kalandjait, a filmvásznon még nem folytattak egyetlen Alice-feldolgozást sem; a végeredmény ismeretében ez aligha mondható sajnálatosnak. A televíziós komédiaműsorok felől érkező, de már egészestés Muppets-filmet is maga mögött tudó James Bobin rendezésében készült *Alice Tükörországban*nak persze még annyi köze sincs Carroll szövegéhez, mint az első résznek volt: a figurák átvételén kívül alig valami. A már ismert alakok jórészt statisztaszerepben vesztegelnek a hajánál fogva előráncigált sztoriban: a Bolond Kalapos végzetesnek tűnő mélabúját Alice csak azzal orvosolhatja, ha visszamegy az időben és megmenti barátja családját (!) – ennek keretében nemcsak a *Vissza a jövőbe*-trilógiából ismerős időparadoxonok motívumát dobják be az alkotók, de a manapság oly divatos eredettörténetek szervírozását is kipipálják. Az egyetlen valóban érdekesnek ígérkező új szereplőt Sacha Baron Cohen testesíti meg, azonban a félig emberként, félig mechanikus óraszerkezetként megformált Idő ideje előtt szorul háttérbe, szimpla üldözővé degradálódva olvad fel a gigantikusan érdektelenné váló hajsza fárasztó forgatagában.

VARGA ZOLTÁN

Szemfényvesztők 2.

Now You See Me 2. – amerikai, 2016. Rendezte: **Jon M. Chu**. Írta: **Pete Chiarelli** és **Ed Solomon**. Kép: **Peter Deming**. Zene: **Brian Tyler**. Szereplők: **Jesse Eisenberg** (Atlas), **Mark Ruffalo** (Rhodes), Woody **Harrelson** (McKinney), **Lizzy Caplan** (Lula), **Dave Franco** (Jack), **Daniel Radcliffe** (Walter), **Morgan Freeman** (Bradley). Gyártó: **Lionsgate / Summit Entertainment**. Forgalmazó: **Freeman Film**. *Szinkronizált.* 130 perc.

A filmstúdiók boszorkánykonyhájában régóta az olyan, egyszerűen eladható hibrid

koncepciók számíthatnak a génállomány-frissítés fő letéteményeseinek, mint „űrbe helyezett westernsorozat" vagy épp „kosztümös szerelmi történet, katasztrófafilmmel nyakon öntve". A *„magic caper thriller"* műfajösszetételt létrehozó *Szemfényvesztők* annak idején üde színfoltot jelentett a *franchise*-darabok által dominált palettán, a *heist*-sémákat némi szórakoztatóipari önreflexióval megcsavaró sztori sikere után azonban csak idő kérdése volt, hogy a rablásokat show-műsorként prezentáló, nárcisztikus bűvészcsapatot is utolérje a rókabőrnyúzás végzete. Bár nem lett volna szükségszerű, de az ígéretes debütálás után a folytatás már kimondottan fáradt haknira sikeredett.

Mivel az elődd sikerének titka inkább a frappáns alapötletben, semmint a kivitelezésben rejlett, bátor, de kézenfekvő húzás lett volna a hajót újabb zsánervizek felé kormányozni (a misztikus vonaltól az akciófilmen át akár a paranoiathrillerig), „a hóhért akasztják"-felütés után azonban – a Lovasok játékát ezúttal egy még fortélyosabb ellenfél rontja el – gyakorlatilag az első film újrázása következik, felcserélt szerepekkel és minősíthetetlenül szürke rendezéssel. A kegyelemketteshez a mentőövet a csoportdinamika és a színészi alakítások jelenthetnék, az alulírt dialógokat azonban minden résztvevő robotpilótán tudja le; a szexbombaként és harsány *comic relief*-karakterként egyszerre funkcionáló új női csapattag többnyire kifejezetten fárasztó, Woody Harrelsonnak pedig hiába húztak elő a kalapból egy feminin ikertesót, a hálás kettős szerepből nem sokat hoz ki. Mindennek fényében már-már tenyérbe mászó a folytatásnak megágyazó zárlat vastapsra aspiráló magabiztossága – ha harmatos, önismétlő produkciójuk után hőseink mégis színpadra állnak, szakállas trükkök helyett legközelebb azért illene valami ütősebb mutatvánnyal készülni.

ANDORKA GYÖRGY

Démonok között 2.

The Conjuring 2 – amerikai, 2016. Rendezte: **James Wan**. Írta: **Chad Hayes** és **James Wan**. Kép: **Don Burgess**. Zene: **Joseph Bishara**. Szereplők: **Patrick Wilson** (Ed), **Vera Farmiga** (Lorraine), **Franka Potente** (Anita), **Frances O'Connor** (Peggy), **Sterling Jerins** (Judy). Gyártó: **New Line Cinema / Atomic Monster**. Forgalmazó: **InterCom**. *Szinkronizált.* 133 perc.

James Wan az elmúlt 5-6 évben valóságos márkanévvé nőtte ki magát trendteremtő horrorfilmjei révén, ám ezt elsősorban nem a pályáját leginkább meghatározó két filmnek, a *torture porn*-„műfaj" nulla kilométerköveként aposztrofálható *Fűrész*nek, vagy a rendező szellemházas ciklusát elindító *Insidious*-nak köszönheti, sokkal inkább a 2013-as *Démonok között* című opusnak, ami a horror műfajában csaknem páratlannak számító bevételei miatt vált a Wan-franchise vízjelévé. Ezen filmnek köszönhető az is, hogy a gép addig sem állhatott le, amíg Wan tett egy rövid akciófilmes kitérőt a *Halálos iramban*-sorozat hetedik részével, és – szinte mellesleg – leforgatta minden idők egyik legmagasabb bevételét produkáló filmjét. A rövid hiátust kitöltő mozik elkészítésében (*Annabelle, Insidious 3*) Wan csak producerként volt jelen, de ezek a darabok is hasonló stiláris-tematikus jegyeket favorizáltak, így szinte gond nélkül illeszkedtek az életműbe, még ha látványosan alacsonyabb nívót is képviseltek.

Ezzel együtt is elmaradhatatlan volt, hogy Wan rendezőként is visszatérjen egy újabb kísértetsztori erejéig, ami már csak azért is örömteli, mert rémületkeltésben a maláj-ausztrál rendező valóban tehetségesebb a legtöbb kortársánál. A *Démonok között 2* sem lett érdemek nélküli folytatás, noha a sokadjára ismételt történetséma – a családi egységet alvilági démonok veszik célkeresztbe, akik felett csak a hit és az összetartás győzedelmeskedhet – már a sorozat előző tételeihez mérten is önismétlőnek hat. Különösen lesújtó ez annak fényében, hogy a rendező fél életművét egy maréknyi horrorklasszikus (*Az ördögűző*, *Poltergeist*, *A rémület háza*) maníros újracsomagolásának szentelte. Ezt mintha az alkotók is érzékelték volna, mivel a befejezésből ezúttal kispórolták a Wan védjegyének számító gonosz csavart – ehelyett teljesen zárt befejezést kapunk, mintha már a művészként jó ideje egyhelyben toporgó Wan is szívesen búcsúzna a démonhorror műfajától.

HEGEDÜS MÁRK SEBESTYÉN

Tini Nindzsa Teknőcök: Elő az árnyékból

Teenage Mutant Ninja Turtles: Out of the Shadows – amerikai, 2016. Rendezte: **Dave Green**. Írta: **Josh Applebaum** és **Andre Nemec**. Kép: **Lula Carvalho**. Zene: **Steve Jablonsky**. Szereplők: **Megan Fox** (April), **Will Arnett** (Vernon), **Laura Linney** (Vincent), **Stephen Amell** (Casey), **Brian Tee** (Zúzó). Gyártó: **Nickelodeon Movies / Paramount Pictures / Platinum Dunes**. Forgalmazó: **UIP-Duna Film**. *Szinkronizált*. 120 perc.

Tininindzsa-történeti közhely, hogy Kevin Eastman és David Laird képregénysorozata a kezdetektől, egészen pontosan Mark Freedman marketingszakember 1986-os felbukkanásától csupán hátországát jelentette a sokféle kapcsolt árunak, amelyek közé a játékbábuk éppúgy beletartoztak, mint az animációs és élőszereplős filmadaptációk. Miközben az eredeti alkotók komolyabb művészi ambícióik megvalósítására fordították a teknőcökért járó zsíros csekket (Eastman például a legendás *Heavy Metal* magazin kiadójává vált), Freedman üzleteinek köszönhetően a négy nindzsa azóta is rendre előkúszik a nyolcvanas évek gagyipop-kultúráját rejtő csatornafedél alól.

A Nickelodeon gyártásában, Michel Bay produceri irányításával készült *Elő az árnyékból* már a második teknőcös filmsorozat középső darabja, amelyben a főhősök többé nem hagyatkozhatnak a külvilág előtt őket képviselő vagy tetteiket magukra vállaló (vagyis az eredeti alkotók és Freedman viszonyát felidéző) April-Vern kettősre, és felfedik a kilétüket New York lakói előtt. A nyitányban még önfeledten ugrándozó és infantilis vicceket mesélő teknőcök kénytelenek kissé megkomolyodni, ehhez pedig nagyszabású akciójelenetek és a *Bosszúállók*-filmekre hajazó, monumentális finálé dukálnak, a magasban felrobbanó és a felhőkarcolókra potyogó épületrészekkel.

A nyilvánosság réme mellett az emberré válás csábító lehetősége is felsejlik a hősök előtt, Leonardóék belső konfliktusainak kibontására azonban alig marad idő a számos, valódi feladat nélkül hagyott mellékszereplő mozgatása miatt – még Laura Linney is feltűnik a filmben, ki tudja, mi célból. A mókás gonoszok, élükön a Föld meghódítására törő rózsaszín mócsingszörnnyel ugyan mentik a menthetőt, ám kevesek ahhoz, hogy az *Elő a sötétségből* vicces legyen, komolyan venni viszont lehetetlen a testépítővé renderelt, tinikre véletlenül sem emlékeztető nindzsákat.

KRÁNICZ BENCE

X-Men: Apokalipszis

X-Men: Apocalypse – amerikai, 2016. Rendezte: **Bryan Singer**. Írta: **Michael Dougherty** és **Bryan Singer**. Kép: **Newton Thomas Sigel**. Zene: **John Ottman**. Szereplők: James **McAvoy** (Xavier), **Michael Fassbender** (Magneto), **Jennifer Lawrence** (Raven), **Oscar Isaac** (Apokalipszis), **Rose Byrne** (Moira), **Tye Sheridan** (Scott). Gyártó: **Marvel Entertainment**. Forgalmazó: **InterCom**. *Szinkronizált*. 144 perc.

A széria hatodik részére vált végképp egyértelművé, hogy az *X-Men* filmverziója a fasisztoid, mutánsgyűlölő William Stryker kivételével képtelen előállni egy valóban izgalmas gonosztevővel (eltekintve persze a jó és rossz oldal közt ingázó Magnetótól). Ezt nem csupán az igazolja, hogy az *X2* óta Stryker ezredes akár annak ellenére is felbukkan a *franchise*-hoz kapcsolódó filmekben, hogy csekély köze van az eseményekhez, de az is, hogy a legújabb epizód címbeli ősmutánsa a filmszalagon nyílt fekete lyukként ránt a mélybe minden jelenetet, amelyben feltűnik. Hiába volt a kilencvenes évek képregényeinek egyik meghatározó figurája, az isteni hatalommal bíró Apokalipszis alakja nélkülöz bármiféle innovációt – fenyegetése pusztán abból fakad, hogy elviekben a történetfolyam összes szereplőjénél jóval öregebb és erősebb, ráadásul még követőket is gyűjt. A második *X-men* trilógia záróepizódja érezhetően nem is tudott vele mit kezdeni – a karakter és csatlósai többnyire afféle ítéletnapi Charlie Angyalaiként pózolnak két teleportáció között –, amiért annak fényében nagy kár, hogy az *X-Men: Az elsők*-ben bevezetett retró hangulatvilág még harmadjára is üdítő a korpusz méretéhez képest túlságosan is egy rugóra járó kortárs szuperhősfilmben.

Pedig a nyitány epizódjai a kelet-németországi mutáns

ketrecharcokról és a lengyel vasöntödében dolgozó Magnetóról egy olyan mozi ígéretével kecsegtettek, amely szereplőgárdájának sokféleségét a térpoétika szintjén is képes markánsan érzékeltetni – lásd még a szériában a kanadai vadonhoz kötődő Farkast vagy a nyolcvanas évek tinifilmjeinek kulisszáiban bevezetett Küklopszot. Az egyiptomi eredetű Apokalipszis valójában nem tesz mást, mint önjáró világvégeként homogenizálja és visszarombolja ezeket a tereket az átlagblockbusterek katasztrófa-esztétikájának sivár pusztulatába. Teljes sikerrel.

SEPSI LÁSZLÓ

Mielőtt megismertelek

Me Before You – amerikai, 2016. Rendezte: **Thea Sharrock**. Írta: **Jojo Moyes** saját regénye alapján. Kép: **Remi Adefarasin**. Zene: **Craig Armstrong**. Szereplők: **Emilia Clarke** (Louisa), **Sam Claflin** (William), **Jenna Coleman** (Katrina), **Charles Dance** (Steven), **Vanessa Kirby** (Alicia). Gyártó: **MGM / New Line Cinema**. Forgalmazó: **Fórum Hungary**. *Feliratos.* 110 perc.

Hollywood egyik régi aranyszabálya, hogy célszerű minden sztorit többször is elmesélni, nehogy a néző megfeledkezzen bizonyos örök tanulságokról. Így az sem árt, ha minden felcseperedő lánygeneráció tisztában van azzal a ténnyel, hogy a női lélek kizárólag Hamupipőke-narratívában képes jellemfejlődni. A kontextus lehet romantikus vámpírtörténet (lásd *Twilight*-széria), BDSM-melodráma (*Szürke 50 árnyalata*-széria), vagy esetleg eutanázia-moratórium. Utóbbival próbálkozik a *Mielőtt megismertelek*, melyben csupán annyi a csavar, hogy a szőrösszívű, gazdag, kékvér fiú magatehetetlensége egészen direkt, hiszen egy sajnálatos baleset miatt tolószékhez kötött. Az ápolónői feladatok ellátásával megbízott Hamupipőke pedig pont olyan, amilyennek lennie kell: kedves, életvidám, és mivel jóval egyszerűbb közegből jön, mint eleinte mogorva hercege, helyén van az esze, sőt még csinos cipői is vannak, amelyeken át bepillanthatunk színes lelkébe. A képlet a szokásos: az ellentétek vonzzák egymást, az ellenérdekek hamar materializálódnak, a feladat pedig a kemény férfiszív megpuhítása plusz a nyers és csapongó női jellem kivasalása.

Jojo Moyes írónő szép sikerű puhafedelesének banalitása, ha nem is válik a film javára, mindenképpen segít, hogy a mű több fronton is harcot nyerjen. A langyos klisék mentén az alkotóknak sikerül egy meglehetősen kényes morális témát könnyfacsaró vadromantikába burkolniuk, mi több még az is a mű nívóját szolgálja, hogy rendezőnője Thea Sharrock színházi közegből jön – jót tesz az anyagnak a kétdimenziós látványvilág és a finom eszköztelenség. Nem lehet azonban elmenni a tény mellett, hogy a film minden egyes eleme arra szolgál, hogy a főhősnőt megformáló *Trónok harcá*ból szakajtott Emilia Clarke egeket verdeső cukiság-faktora kidomborodjon. Gól: ennél több nem is kell egy jó péntek esti barátnős szipogáshoz, a filmnek tuti helye van bézs-tapétás leányszobákban rendezett pizsama-bulik fő attrakciói közt.

ALFÖLDI NÓRA

A modell

The Model – dán-svéd, 2016. Rendezte és írta: **Mads Matthiesen**. Kép: **Petrus Sjövik**. Szereplők: **Maria Palmer** (Emma), **Ed Skrein** (Shane), **Charlotte Tomaszewska** (Zofia), **Yvonnick Muller** (André). Gyártó: **Zentropa / Film Vast**. Forgalmazó: **Vertigo Média Kft**. *Feliratos.* 105 perc.

Kábé példátlan, hogy egy héten belül két azonos nemzetiségű és tematikájú film kerüljön bemutatásra a honi artmozi-hálózatban, ám számos hasonlósága ellenére a szintén „vidéki kislány mélyrepülése a kíméletlen divat-metropoliszban" alapsztorijú *Neon démon* flitteres szerzői ámokfutásával, Mads Matthiesen életszagúbb *Modell*-je sokkal jobban megragadható a dán rendező előző (egyben első) filmje, a nálunk is bemutatott *Teddy mackó* segítségével. Noha a Thaiföldön szerelmet kereső kivénhedt testépítő csendes epizódokból felhúzott anya-fiú drámája után a tizenéves Emma fájdalmas szárnypróbálgatásai a párizsi divatfotó-világban hagyományos szerelmi téboly-thrillerben mondják fel a szokásos tanmesét, a *Rút kiskacsá*ból *Fekete hattyú*vá alakuló hősnő hajszálra ugyanazt a kegyetlen ellentmondást képviseli (az életét külső megjelenésére építő testkép-mutató szüntelen szorongása és önbizalomhiánya) és pontosan ugyanazzal a konfliktussal kénytelen megbirkózni (kóros kötődés a belső biztonság illúzióját kínáló élettárshoz).

Matthiesen szemében láthatóan nincs sötétebb ellenfél a kizsákmányoló nézői tekinteteknél, szegeződjenek a hősnőre kamera-objektíven vagy fürdőszobai kulcslyukon keresztül – a hamis tükrüknek való megfelelési kényszer alakít hétköznapi emberekből csupaizom vagy csontsovány testű színtiszta fikciót, készteti őket csalásra és hazugságra, de legfőképpen érzelmi függőségre a fikciót tápláló házizsarnoktól. Már ezért is furcsa, hogy második filmjére maga a szerző is átállt a sötét oldalra: míg túlsúlyos, kissé esetlen *Teddy mackó*ja szűkszavúságával és tétlenségével is hiteles, pontos, sőt empatikus portrét kínált, a nyüzsgő divatvilágban fordulatról fordulatra ráncigált *Modell* nem több csupa ín és ideg, csont és bőr klisékollekciónál – kamerás teremtője kezében eltűnt minden fogható róla, maradt a puszta freak-show.

VARRÓ ATTILA